

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»
за спеціалізацією «Банківська справа»
на тему:
«ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ»

Виконав: студент 4 курсу, групи 1
Факультету фінансів та банківської справи

ХОДОРОЗЯ Є.О.

Керівник: к.е.н., ст.викладач

ШМУРАТКО Я.А.

ОДЕСА - 2019 року

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження обумовлена тим, що у сучасних умовах діяльність банків є найважливішою частиною економічної системи країни. Від того, на скільки надійна і стійка банківська система залежить стабільність національної економіки. Банкрутство навіть однієї кредитної організації може негативно позначитися на стані всіх фінансових інститутів. Таким чином, забезпечення надійності комерційних банків стає однією з ключових завдань банківського менеджменту. Першими на перепади в економіці країни реагує саме банківський сектор. Від надійності банку залежить, чи будуть клієнти співпрацювати з ним під час економічної кризи.

Дослідження різних точок зору не дозволяє дати єдино вірне визначення надійності комерційного банку. Багато експертів економіки сходяться на думці, що надійність банку - це здатність функціонувати без труднощів протягом певного проміжку часу. Ті ж експерти визнають, що треба розрізняти поняття «надійність» з поняттями «кредитоспроможність» і «стійкість». Кредитоспроможність - це можливість банку розрахуватися за зобов'язаннями, а надійність - здатність викликати довіру клієнтам, отже, «надійність» - більш широке поняття. Саме від постановки цілей і залежить, які критерії будуть використовуватися для оцінки.

Кожен з економічних суб'єктів переслідує власну мету, отже метою дослідження об'єктивна та актуальна методика визначення надійності банківської установи як економічного поняття та практичної надійності окремої банківської одиниці: АТ КБ «Приватбанк». Даній темі приділяється значна увага з боку науковців та практиків банківської галузі. Великий внесок у дослідженні надійності банківських установ внесли наступні українські науковці: А. Буздальн, Л. Батракова, А. Рассказова, М. Зверяков, Л. Кузнецова, В. Коваленко.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення надійності у банківських установах України.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі таких *завдань*:

- визначити сутність поняття «надійності» банківської установи;
- ознайомитись з нормативно-правовими актами щодо організації діяльності банків України та визначення їх надійності, фінансової стійкості ;
- провести аналіз сучасного стану надійності банківських установ України;
- оцінити рівень надійності АТ КБ «Приватбанк»;
- проаналізувати основні показники АТ КБ «Приватбанк»: капітал, активи та пасиви;
- розглянути досвід зарубіжних дослідників у оцінці надійності банків;
- розробити пропозиції щодо зростання надійності української банківської системи в цілому та конкретно АТ КБ «Приватбанк».

Об'єктом дослідження є рівень надійності банківських установ України у посткризисний період.

Предметом дослідження є теоретично – методичні аспекти формування надійності міжнародних та вітчизняних банківських установ.

Інформаційною базою дослідження виступають закони України, інші нормативно-правові акти центральних органів влади, зокрема, положення та інструкції НБУ, монографічні дослідження та наукові публікації економістів. Джерела інформації для аналітичних розрахунків обмежуються офіційними даними НБУ та інформацією, котра розміщена на офіційних сайтах зазначених установ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) і додатків. Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичне обґрунтування надійності банків»** було досліджено, що Проблеми стійкості і надійності є об'єктами постійного вивчення протягом десятиліть. Так, найбільш ємну характеристику терміна «надійний» можна зустріти у С.І. Ожегова, який інтерпретує його наступним чином: «що вселяє довіру», «міцний, насилу піддається руйнуванню», «добре працює», «постійний, що не припиняється, розрахований на довгий термін», «стійкий, який відновлюється після незначного відхилення».

Визначено, що управління надійністю банку одна з основних задач банківського менеджменту. На основі етимологічного аналізу та огляду наукових праць виявлені взаємозв'язку досліджуваного поняття зі схожими за змістом і економічною сутністю: поняттями «надійність банку», «фінансова стійкість комерційної організації».

Визначено тотожність понять «надійність» і «фінансова стійкість» стосовно до комерційних банків, необхідність даного укладання визначені різночитаннями в трактуваннях цих понять деякими авторами.

Зазначено, що діяльність українських банків регламентується нормативно-законодавчою базою України, а саме Конституцією України (від 28.06.1996 № 254к/96-ВР), Законом України «Про банки та банківську діяльність» (від 07.12.2000 № 2121-ІІІ), угодами Базельського комітету з банківського нагляду, а саме: «Базель І», «Базель ІІ», «Базель ІІІ».

У другому розділі **«Оцінка надійності банків України»** досліджено динаміку основних економічних нормативів та фінансових індикаторів української банківської системи в цілому та окремо АО КБ «Приватбанк». Кожен з цих показників є складовою широким поняття «надійність банку» та «надійність банківської системи».

Визначено, що за аналізований період 2015-2019 рр. коефіцієнти надійності можна вважати стабільними, за винятком періоду 2016-2017 рр.,

за який було отримано від'ємний показник (-0,4664), за рахунок непокритих збитків банку. Свого найвищого значення коефіцієнт надійності досяг на початку 2015 року, коли становив 0,1383.

Розглянуто, що на 1 січня 2017 року величини власного капіталу склали 10885224 тис.грн., на 1 січня 2018 року – 24793901 тис.грн., на 1 січня 2019 року – 31462233 тис.грн., це свідчить про те, що банк підвищує свою надійність та стійкість. Відповідно темп приросту складає у відношенні 2018/2016 років 1, 89%, а у відношенні 2017/2016 – 1,27%. Зростання величини власного капіталу досягнуто за рахунок зростання наступних статей: резервний капітал, статутний капітал.

Було проведено аналіз фінансової звітності Приватбанку, на основі якого зроблено висновки про те, що за аналізований період 2015-2019 рр. банк регулює свою діяльність, анігілює несприятливі економічні явища, що призводять до труднощів у фінансовій діяльності та зниження рівня довіри населення, достатньо успішно.

Відсутність на 01.01.2019 у АТ КБ «Приватбанк» субординованого боргу свідчить про те, що банк на розглядуваний момент часу не був чутливим до кризи на фінансовому ринку, як більшість інших вітчизняних кредитних організацій.

Стале зниження за період 2017-2019 рр. заборгованості перед НБУ, банками, іншими фінансовими організаціями, а також зростання коштів клієнтів демонструє, що банк стабільно виконує свої зобов'язання, а рівень довіри клієнтів, а отже і надійність банку – мають тенденцію до збільшення.

У третьому розділі **«Оцінка надійності АТ КБ «Приватбанк»** зазначено активний розвиток і вдосконалення моделей оцінки фінансової стійкості комерційних банків з боку наглядових органів західних країн. Моделі розвиваються в напрямку комбінування формалізованої дистанційної оцінки та результатів інспектування комерційних банків. При цьому дистанційна оцінка може здійснюватися різними методами, але передбачає безперервний моніторинг банків. Одночасно розвиваються статистичні моделі раннього реагування, що є актуальним і для українського банківського сектора.

Розглянуто основні та найвідоміші наглядові банківські рейтингові системи. Визначено, що у зарубіжному досвіді найбільш розповсюдженою є рейтингова система оцінки надійності банківських установ CAMELS, яка була створена у США у 1979 році Федеральною резервною системою. На сьогодні дана система CAMELS добре відома у всьому світі, в тому числі і на Україні, вона лежить в основі оцінки фінансової стійкості комерційних банків з боку НБУ.

Визначено, що закордонні методи оцінки надійності банківської системи є більш поглибленими, диференційованими та досконаліми, тому для найбільш точного оцінювання надійності та фінансової стійкості українських банків, бажано розробити синтез багатьох зарубіжних систем оцінювання та створити унікальну систему, застосовувану особисто для української економіки.

Наведені міркування є доказом того, що неможливо обрати єдиний метод для досягнення такої мети, як зростання надійності банку або системи банків – потрібно застосовувати цілий ряд методів, об'єднаних логічною послідовністю та обумовлених об'єктивними економічними явищами та показниками економічних нормативів, фінансових індикаторів.

Підбиваючи підсумки, потрібно сказати, що для зростання надійності АТ КБ «Приватбанк» слід використовувати наступні засоби:

- створення різноманітних резервів з прибутку після оподаткування;
- проведення регулярної та ретельної класифікації активів з виділенням сумнівних та безнадійних боргів для створення адекватних резервів на покриття можливих збитків;
- дотримання обов'язкових економічних нормативів;
- організація ефективної системи внутрішнього контролю та аудиту.

Таким чином, є підстави вважати, що у українських банків є реальний потенціал для зростання їх надійності в очах усіх зацікавлених у співробітництві з банком осіб завдяки механізму поліпшення надійності банку, за допомогою якого можливо максимально ефективно управляти банківськими операціями та забезпечувати зростання їх доходності.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня бакалавра наведено теоретичне узагальнення і вирішення завдань, які полягають у визначенні теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо зростання надійності банків України.

За результатами виконаної кваліфікаційної роботи зроблено наступні висновки:

1. На основі аналізу теоретичних напрацювань розглянуто сутність поняття «надійність» та її вплив на економічний стан банків, а також зв'язок надійності з фінансовою стійкістю, стабільністю та ліквідністю банку.

2. Визначено нормативно-правову базу, яка регламентує регулювання надійності банківської установи з урахуванням економічних нормативів та індикаторів фінансової стійкості, закріплених НБУ.

3. Проведено оцінку діяльності банків України у посткризисний період, а також визначено взаємозв'язок між рівнем надійності та значенням кожного економічного нормативу, встановленого НБУ. Таким чином, чим вищі значення нормативів капіталу та ліквідності та чим нижчі значення нормативів інвестування та кредитного ризику, тим більший рівень надійності банку. Дослідження дало змогу стверджувати, що з підвищенням кредитного ризику та ризику при інвестиційній діяльності зменшується рівень надійності банківської установи.

4. Надана оцінка надійності АТ КБ «Приватбанк» на основі економічних нормативів, встановлених НБУ, та індикаторів фінансової стійкості, розроблених МВФ. Останні три роки банк стабільно виконує свої

зобов'язання, дотримується усіх необхідних заходів для мінімізації впливу внутрішніх та зовнішніх криз. Рівень довіри населення є стабільно високим. Негативним чинником є лише зниження величини регулятивного капіталу.

5. Проаналізовано основні показники АТ КБ «Приватбанк»: капітал, активи та пасиви у динаміці. Цей аналіз довів, що банк достатньо успішно долає фінансові кризи, що мають місце на фінансовому ринку всередині держави та світовому масштабі; виконує свої зобов'язання, займається розробкою інноваційних проектів, що значно спрощують користування послугами для інвесторів, VIP-клієнтів та пересічних споживачів, автоматично роблячи банк більш привабливим у конкурентному середовищі. Усі перелічені чинники дійсно позитивно впливають на рівень надійності банківської установи.

6. Розглянуто основні та найвідоміші наглядові банківські рейтингові системи. Визначено, що у зарубіжному досвіді найбільш розповсюдженою є рейтингова система оцінки надійності банківських установ CAMELS, яка була створена у США у 1979 році Федеральною резервною системою. На сьогодні дана система CAMELS добре відома у всьому світі, в тому числі і на Україні, вона лежить в основі оцінки фінансової стійкості комерційних банків з боку НБУ.

7. Надано рекомендації щодо досягнення найбільш високого рівню надійності банківської системи України в цілому та конкретно АТ КБ «Приватбанк» шляхом уникнення та обмеження усіх можливих витрат та формування джерела для відшкодування витрат, що вже сталися; введення додаткового нормативу, пов'язаного з обмеженням кредитування.